

Finančněprávní vztahy

pro FIPR

Petr Mrkývka

2019

Právní vztah =

- a) Společenský vztah více subjektů, kteří mají navzájem subjektivní práva a subjektivní povinnosti;
- b) Společenský vztah, v němž jeho účastníci navzájem vystupují jako nositelé subjektivních práv a povinností.

Knapp Viktor. *Teorie práva*. C. H. Beck, Praha 1995. str. 202

Právní vztahy

- Dvoustranné
- Vícestranné
- Relativní = určitý počet určitých subjektů na obou stranách
- Absolutní = jeden subjekt je určitý (mající absolutní právo nebo povinnost) x neurčitý počet neurčitých subjektů

Právně relevantní vztahy

- Nejsou právní vztahy
- = takový vztah, s nímž právo spojuje nějaký právní význam, ale jeho účastníci vůči sobě nemají práva a povinnosti /Knapp

Prvky právního vztahu

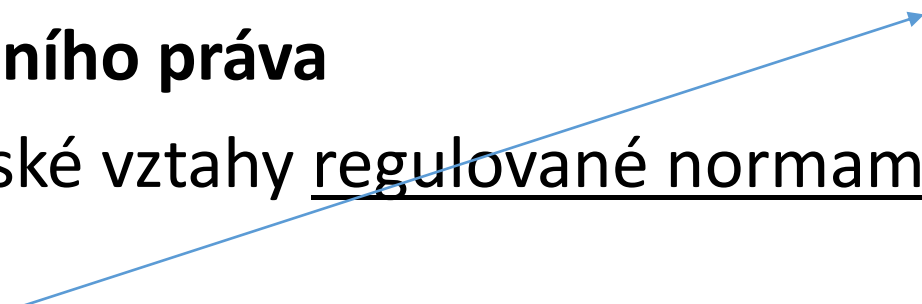
- **SUBJEKT**
- **OBSAH**
- **OBJEKT**

Finančněprávní vztahy

- Specifické právní vztahy
- Vznikají, realizují se a zanikají při výkonu veřejné finanční činnosti
- **Předmět finančního práva**
- **FPV** = společenské vztahy regulované normami finančního práva

obsahový předpoklad

formální předpoklad

Volní charakter finančněprávních vztahů

Normy regulující finančněprávní vztahy jsou výrazem **vůle veřejné moci**

X

Minimální autonomie vůle subjektů finančněprávních vztahů:

- modelové vztahy a chování odpovídající potřebám realizace veřejné finanční činnosti – absolutní finančněprávní vztahy = objektivní právo (law)
- subjektivní právo (right) – individualizované subjekty, konkretizovaný obsah – relativní finančněprávní vztahy

Modelování finančněprávního vztahu

- Vůle veřejné moci
 - Určení subjektů a míry autonomie vůle
 - Určení předmětu
 - Stanovení cíle
 - Určení obsahu
 - Určení způsobu vzniku vztahu → individualizace a konkretizace
 - Stanovení forem donucení
 - Akcesorie FPV: míra využití existence (finančně)právně relevantních vztahů v prostředí realizace veřejné finanční činnosti
-

Subjekty finančněprávních vztahů

- Mocensky nadřazený realizátor veřejné finanční činnosti
- Adresát mocenského působení
- Potentior persona
- Podřízený subjekt
- Pozn.: okruhy subjektů viz entity v materiálech k Finanční správě
- Postavení subjektu není fixní pro všechny kategorie potencionální finančněprávních vztahů!
- Z použití kategorií subjektů v konstrukci absolutního finančněprávního vztahu vyplývá jeho charakter, zda je vztahem vertikálním nebo diagonálním.

Veřejná moc ve finančněprávních vztazích

- Mocenská vůle
- Přímá účast orgánu veřejné moci jako realizátora veřejné finanční činnosti – **vertikální**, mocenský, vztah
- Delegování realizace na jiný subjekt než orgán veřejné moci – potentior persona – **diagonální** vztah
- Realizátor veřejné finanční činnosti s absencí možnosti mocenského donucení – **horizontální** vztah (př.: emitent dluhopisů, účastník PPP, úvěrový vztah, zadavatel veřejné zakázky ...)
- Vztahy finančněsprávní
- Vztahy ostatní

Předpoklady vzniku finančněprávního vztahu

- Norma finančního práva

Právní skutečnost:

- Akcesorická – existence právního vztahu z jiné kategorie než FPV, se kterou norma FP spojuje vznik, změnu nebo zánik FPV
- „čistá“ finančněprávní skutečnost.

Právní skutečnost:

- Právní jednání volní jednání
- Protiprávní jednání
- Právní událost
- Protiprávní stav jednání nezávislá na vůli subjektu

Obsah finančněprávních vztahů

- Souhrn oprávnění a povinností subjektů finančněprávních vztahů
- Vzájemná interakce
- Realizátor veřejné finanční činnosti – pravomoc, působnost
- Potentior persona – delegovaná oprávnění
- Zásada legality a legitimacy ve vztahu k entitě „potentior persona“!

Členění finančněprávních vztahů

- Finančněsprávní vztahy: organizační, procesní
- Daňové vztahy
- Dotační vztahy
- Dohledové vztahy
- Monetární vztahy
- Devizové vztahy
- Úvěrové vztahy

- Vztahy regulativní
 - Ochranné vztahy
 - Vztahy interní
 - Vztahy externí
- Etc.